АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

Р І Ш Е Н Н Я

АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ВІННИЦЬКОГО ОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

19 червня 2018 року № 04-рш Справа № 03-06/14-17
м. Вінниця

Про порушення законодавства про
захист економічної конкуренції

Адміністративна колегія Вінницького обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи № 03-06/14-17 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції Державним підприємством «Вінницький науково-дослідний та проектний інститут землеустрою» (21027, м. Вінниця, вул. Келецька, 63; код ЄДРПОУ - 00692127), Державним підприємством «Центр державного земельного кадастру» (03151, м. Київ, вул. Народного Ополчення, 3; код ЄДРПОУ - 21616582) в особі Вінницької регіональної філії Державного підприємства «Центр державного земельного кадастру» та Подільським державним підприємством геодезії, картографії та кадастру (21027, м. Вінниця, вул. Келецька, 63; код ЄДРПОУ - 02570977) та подання третього відділу досліджень і розслідувань від 05.06.2018 № 03-48,

ВСТАНОВИЛА:

Згідно з розпорядженням адміністративної колегії Вінницького обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 27.06.2017 № 14-рк розпочато розгляд справи № 03-06/14-17 проти Державного підприємства «Вінницький науково-дослідний та проектний інститут землеустрою» (21027, м. Вінниця, вул. Келецька, 63; код ЄДРПОУ - 00692127), Державного підприємства «Центр державного земельного кадастру» (03151, м. Київ, вул. Народного Ополчення, 3; код ЄДРПОУ - 21616582) в особі Вінницької регіональної філії Державного підприємства «Центр державного земельного кадастру» та Подільського державного підприємства геодезії, картографії та кадастру (21027, м. Вінниця, вул. Келецька, 63; код ЄДРПОУ - 02570977) за ознаками порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 1 статті 50, частиною третьою статті 6 Закону України “Про захист економічної конкуренції” - антиконкурентні узгоджені дії у вигляді вчинення схожих дій на ринку землевпорядних послуг, сегментом якого є виконання робіт із виготовлення технічної документації із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки. земельної частки (паю) в натурі (на місцевості), які можуть призвести до обмеження конкуренції, при тому, що аналіз ситуації на ринку товару спростовує наявність об’єктивних причин для вчинення таких дій.

Справу розпочато за результатами розгляду (за дорученнями Голови Антимонопольного комітету України від 07.04.2017 № 3/263, від 14.04.2017 № 3.1/324) запиту народного депутата України Домбровського О.Г. щодо наявності в діях Державного підприємства «Вінницький науково-дослідний та проектний інститут землеустрою», Вінницької регіональної філії Державного підприємства «Центр ДЗК» та Державного підприємства «Поділлягеодезкартографія» ознак порушення законодавства про

захист економічної конкуренції на ринку землевпорядних послуг (зокрема, на ринку послуг з виготовлення технічної документації щодо встановлення (відновлення) меж земельних ділянок в натурі (на місцевості), розподілу (об'єднання) земельних ділянок тощо) в межах Вінницької області.

У результаті розгляду справи № 03-06/14-17 встановлено наступне.

Відповідно до статті 1 Закону України «Про землеустрій» до робіт із землеустрою віднесено обстежувальні, вишукувальні, топографо-геодезичні, картографічні, проектні та проектно-вишукувальні роботи, що виконуються з метою складання документації із землеустрою.

Державний акт на право власності на земельну ділянку оформлюється на підставі технічної документації із землеустрою щодо складання документів, що посвідчують право на земельну ділянку, зміст якої визначений статтею 56 Закону України «Про землеустрій». Складовою частиною цієї документації, відповідно до пункту «г» зазначеної статті, є матеріали польових геодезичних робіт і план земельної ділянки, складений за результатами кадастрової зйомки. Відповідно до Закону України «Про топографо-геодезичну і картографічну діяльність» дані види робіт належать до кадастрових робіт і, відповідно до статті 13 цього Закону, виконуються і складаються суб'єктами підприємницької діяльності, які мають ліцензію (спеціальний дозвіл) на виконання топографо-геодезичних і картографічних робіт спеціального призначення.

Згідно зі статтею 26 Закону України «Про землеустрій» розробниками документації із землеустрою є:

- юридичні особи, що володіють необхідним технічним і технологічним забезпеченням та у складі яких працює за основним місцем роботи не менше двох сертифікованих інженерів-землевпорядників, які є відповідальними за якість робіт із землеустрою;

- фізичні особи – підприємці, які володіють необхідним технічним і технологічним забезпеченням та є сертифікованими інженерами-землевпорядниками, відповідальними за якість робіт із землеустрою.

Роботи із землеустрою регламентовані Законом України «Про землеустрій» та не можуть бути взаємозамінними.

Взаємовідносини замовників і розробників документації із землеустрою регулюються законодавством України та договором.

Перелік (Державний реєстр) сертифікованих інженерів-землевпорядників веде центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин (Держгеокадастр). Зазначений реєстр оприлюднюється на офіційному веб-сайті Держгеокадастру.

За інформацією Головного управління статистики у Вінницькій області, на регіональному ринку землевпорядних послуг протягом 2014 року працювало 99 суб'єктів господарювання (фізичні особи-підприємці та юридичні особи), 2016 року та І кварталу 2017 року - 95.

Отже, зазначений ринок є конкурентним. Найбільшими суб'єктами господарювання в межах Вінницької області, за обсягом наданих землевпорядних послуг у 2014-2016 роках та І кварталі 2017 року, були Державне підприємство «Вінницький науково-дослідний та проектний інститут землеустрою» (21027, м. Вінниця, вул. Келецька, 63; код ЄДРПОУ - 00692127) (частка якого у 2016 році становила 10,9%), Подільське державне підприємство геодезії, картографії та кадастру (21027, м. Вінниця, вул. Келецька, 63; код ЄДРПОУ - 02570977) (частка якого у 2016 році становила 8,25%) та Державне підприємство «Центр державного земельного кадастру» (03151, м. Київ, вул. Народного Ополчення, 3; код ЄДРПОУ - 21616582) в особі Вінницької регіональної філії Державного підприємства «Центр державного земельного кадастру» (21050, м. Вінниця, вул. Соборна, 15а; код ЄДРПОУ - 26336832) (частка якого у 2016 році становила 1,9%).

Частка інших суб'єктів господарювання не перевищує 1%.

Державне підприємство «Центр державного земельного кадастру» (далі – Центр ДЗК) створене відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 02.12.1997 № 1355 «Про Програму створення автоматизованої системи ведення державного земельного кадастру» та на підставі наказу Державного комітету України по земельних ресурсах від 04.11.1997 № 110 на базі госпрозрахункового бюро наукових, проектно-вишукувальних, проектно-технологічних робіт і державної землевпорядної експертизи шляхом реорганізації, є правонаступником його майнових прав та зобов'язань.

Нова редакція Статуту затверджена наказом Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру 07.10.2016 № 252.

Місцезнаходження юридичної особи: 03151, м. Київ, вул. Народного Ополчення, 3; код ЄДРПОУ – 21616582.

Предметом діяльності Центру ДЗК є роботи із землеустрою, землеоціночні, топографо-геодезичні та картографічні роботи, топографічні роботи, які виконуються за результатами дистанційного зондування Землі, картографічні роботи зі створення (укладання, оновлення, підготовки до видання і видання картографічної продукції у графічній, цифровій, фотографічній та інших формах).

Державне підприємство «Центр державного земельного кадастру» є суб'єктом господарювання у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

Вінницька регіональна філія Державного підприємства «Центр державного земельного кадастру» є відокремленим структурним підрозділом Державного підприємства «Центр державного земельного кадастру», якому підпорядкована у своїй діяльності. Місцезнаходження філії: 21050, м. Вінниця, вул. Соборна, 15а. Код ЄДРПОУ – 26336832.

Філія не має статусу юридичної особи, діє від імені та в інтересах ДП «Центр ДЗК».

Положення про Вінницьку регіональну філію ДП «Центр ДЗК» затверджено наказом Державного підприємства «Центр державного земельного кадастру» 01.10.2013 № 480.

Від імені та в інтересах Центру ДЗК із урахуванням обмежень, встановлених Статутом, Положенням про Вінницьку регіональну філію Центру ДЗК, та довіреності, виданої на ім'я директора Філії, реалізацію мети та предмету діяльності Центру ДЗК на території Вінницької області забезпечує Вінницька регіональна філія Центру ДЗК (далі – філія Центру ДЗК).

Відповідно до підпунктів 4.1.1 та 4.1.2 пункту 4.1 Положення, Вінницька регіональна філія Центру ДЗК з урахуванням обмежень, встановлених Статутом і довіреністю, виданою на ім'я директора Філії, має право вчиняти правочини з урахуванням вимог законодавства, Статуту Центру ДЗК, Положення про філію, набувати майнові та особисті немайнові права, а також представляти інтереси Центру ДЗК в органах державної влади, місцевого самоврядування, а також у взаємовідносинах з фізичними та юридичними особами.

Подільське державне підприємство геодезії, картографії та кадастру (далі – ДП «Поділлягеодезкартографія», Підприємство) засновано на державній власності та є державним унітарним підприємством і діє як державне комерційне підприємство. Підприємство створено на базі Об'єднаної комплексної експедиції № 1 Українського аерогеодезичного підприємства відповідно до наказу Головного управління геодезії, картографії та кадастру при Кабінеті Міністрів України від 19.08.1993 № 49.

Нова редакція Статуту Підприємства затверджена наказом Державного агентства земельних ресурсів України 28.11.2012 № 608.

ДП «Поділлягеодезкартографія» створено з метою виготовлення топографо-геодезичної та картографічної продукції (матеріалів, інформації, даних тощо) і забезпечення нею потреб державного управління, економіки, оборони, науки, культури, освіти та населення країни. Предметом діяльності Підприємства є: виконання геодезичних робіт, інженерно-геодезичних, топографічних, картографічних спостережень та інших вимірювань; топографічні роботи; картографічні роботи; кадастрові зйомки; розроблення технічної документації із землеустрою.

Підприємство є юридичною особою та суб'єктом господарювання у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

Місцезнаходження юридичної особи: 21027, м. Вінниця, вул. Келецька, 63; код ЄДРПОУ – 02570977.

Державне підприємство «Вінницький науково-дослідний та проектний інститут землеустрою» (далі – Інститут землеустрою) створене у 2003 році відповідно до наказу Держкомзему України від 16.06.2003 року № 166-а «Про передачу до сфери управління Держкомзему Інституту землеустрою та його філіалів».

Інститут землеустрою є самостійним суб'єктом господарювання, що засноване на основі державної власності та входить до сфери управління Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру, підпорядковане та підзвітне Державному підприємству «Головний науково-дослідний та проектний інститут землеустрою».

Нова редакція Статуту Інституту землеустрою затверджена наказом Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру 16.09.2016 № 244.

Предметом діяльності Інституту землеустрою є: здійснення заходів із створення та супроводження програмного забезпечення Державного земельного кадастру; роботи із землеустрою, землеоціночні роботи, топографо-геодезичні та картографічні роботи.

Інститут землеустрою є юридичною особою та суб'єктом господарювання у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

Місцезнаходження юридичної особи: 21027, м. Вінниця, вул. Келецька, 63; код ЄДРПОУ – 00692127.

За інформацією Інституту землеустрою, філії Центру ДЗК та Підприємства, основними видами документації із землеустрою, що виготовлялись ними, є:

- проекти землеустрою щодо відведення земельних ділянок;
- технічна документація із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки в натурі (на місцевості);
- технічна документація із землеустрою щодо поділу та об’єднання земельних ділянок.

Для виготовлення даної документації із землеустрою, вищевказаними суб'єктами господарювання виконувались наступні стадії землевпорядних робіт:

- топографо-геодезичні роботи (топографо-геодезична зйомка на місцевості, створення геодезичних, топографічних і картографічних матеріалів, даних, топографо-геодезичної та картографічної продукції);
- камеральні роботи – комплекс робіт, що полягає в обробці й оцінці польових вимірювань та складанні графічної документації.

Відповідно до статті 55 Закону України «Про землеустрій», встановлення (відновлення) меж земельної ділянки в натурі (на місцевості) проводиться відповідно до топографо-геодезичних і картографічних матеріалів. Встановлення (відновлення) меж земельної ділянки в натурі (на місцевості) здійснюється на основі технічної документації із землеустрою, якою визначається місцеположення поворотних точок меж земельної ділянки в натурі (на місцевості).

Межі земельної ділянки в натурі (на місцевості) закріплюються межовими знаками встановленого зразка. У разі, якщо межі земельних ділянок в натурі (на місцевості) збігаються з природними та штучними лінійними спорудами і рубежами (річками, струмками, каналами, лісосмугами, шляхами, шляховими спорудами, парканами, огорожами, фасадами будівель та іншими лінійними спорудами і рубежами тощо), межові знаки можуть не встановлюватися.

Згідно із статтею 49-1 Закону України «Про землеустрій» проекти землеустрою щодо організації території земельних часток (паїв) розробляються з метою формування земельних ділянок сільськогосподарських угідь, що підлягають розподілу між власниками земельних часток (паїв).

У разі необхідності в проектах землеустрою щодо організації території земельних часток (паїв) здійснюється перерахунок розміру в умовних кадастрових гектарах та вартості земельної частки (паю).

Проекти землеустрою щодо організації території земельних часток (паїв) розробляються на підставі рішення відповідної сільської, селищної, міської ради чи районної державної адміністрації про виділення земельних ділянок у натурі (на місцевості) власникам земельних часток (паїв).

Метрична інформація про земельні ділянки знаходиться у розробника проекту землеустрою щодо організації території земельних часток (паїв).

В ході проведеного Відділенням дослідження встановлено, що топографо-геодезичні і картографічні матеріали, що використовувались для виготовлення проектів землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки в натурі (на місцевості) для 85% всіх земельних ділянок Вінницької області, що підлягали розпаюванню, були виготовлені Інститутом землеустрою, Підприємством та філією Центру ДЗК.

А відтак, у віданні цих трьох суб'єктів господарювання є розроблені ними топографо-геодезичні і картографічні матеріали для 85% всіх земельних ділянок, що підлягали розпаюванню, у яких визначені місцеположення поворотних точок меж земельних ділянок в натурі (на місцевості) в територіальних межах Вінницької області (надалі - метричні дані).

Протягом 2014-2017 років ринок землевпорядних послуг в територіальних межах Вінницької області був конкурентним. Інститут землеустрою, філія Центру ДЗК, Підприємство та інші суб'єкти господарювання, що надають зазначені послуги, є конкурентами на цьому ринку.

Вартість землевпорядних послуг встановлюється кожним із суб'єктів господарювання самостійно.

Протягом 2014-2015 року та січня-травня 2016 року при встановленні плати за землевпорядні роботи, суб'єкти господарювання керувались наказом Держкомзему України, Міністерства фінансів України, Міністерства економіки України від 15.06.2001 N 97/298/124 «Про затвердження розмірів оплати земельно-кадастрових робіт та послуг», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 10.07.2001 за N 579/5770 .

Вказаний наказ втратив чинність 20.05.2016 на підставі наказу Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства від 05.04.2016 N 83/411/625, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 25 квітня 2016 року за № 627/28757.

З того часу, за інформацією Інституту землеустрою, Центру ДЗК та Підприємства, ціноутворення залежало виключно від волі контрагентів за договором, тобто є вільним та згідно з статтею 632 Цивільного кодексу України ціна в договорі встановлювалась за домовленістю сторін.

Відповідно до інформації Інституту землеустрою, наданої із листом від 31.05.2017 № 6173, кошторисна вартість землевпорядних робіт розглядається на засіданні науково-технічної ради, на якій і затверджуються договірні ціни (орієнтовні) на виконання основних (типових) землевпорядних та землеоціночних робіт та послуг.

Договірні ціни на виконання землевпорядних та землеоціночних робіт та послуг застосовують у своїй діяльності й філія Центру ДЗК, Підприємство та інші суб'єкти господарювання.

Таким чином, в умовах існування значної конкуренції на ринку землевпорядних послуг у межах Вінницької області, споживач не позбавлений можливості вибору виконавця цих послуг за цінами, що його влаштовують.

В ході проведеного дослідження Відділенням виявлено протокол від 30.12.2016 № 16 засідання науково-технічної ради Інституту землеустрою, яким затверджено договірні ціни на виконання землевпорядних та землеоціночних робіт та послуг, серед яких є:

- надання довідкової інформації (метричних даних) авторського права суб'єктам господарювання, з якими існує взаємна діяльність з отримання такої інформації – 1000 грн. до кінця 2017 року;

- надання довідкової інформації (метричних даних) авторського права ДП «Вінницький інститут землеустрою» іншим суб'єктам господарювання – 200 грн. за 1 ділянку.

Враховуючи прийняте на засіданні науково-технічної ради Інституту землеустрою рішення, між Інститутом землеустрою, ДП «Поділлягеодезкартографія» та філією Центру ДЗК укладено наступні договори «Про взаємне надання права на користування метричними даними»:

- між Інститутом землеустрою та ДП «Поділлягеодезкартографія» - договір від 22.02.2017 № 1;

- між ДП «Поділлягеодезкартографія» та філією Центру ДЗК - договір від 23.03.2017 № 2;

- між Інститутом землеустрою та філією Центру ДЗК - договір від 23.03.2017 № 3.

Договори № 1, 2, 3 є ідентичними за змістом, окрім сторін та їх реквізитів (надалі – Єдиний договір).

Домовившись про взаємну діяльність, сторони Єдиного договору засвідчили, що кожному з них належать виключні майнові права на об’єкти інтелектуальної власності на створену ними документацію із землеустрою та уклали договір про наступне (мова оригіналу):

«1.1. За договором Сторони надають один одному право користування метричними даними розробника документації із землеустрою в системі координат СК-63, УСК-2000 (МСК-05) (далі - координати), що були створені кожною із них в процесі здійснення господарської діяльності.

1.2. Використання Сторонами координат, права на використання яких їм передані за цим Договором, здійснюється шляхом (у спосіб) відтворення у сфері виготовлення документації із землеустрою при здійсненні господарської діяльності.

1.3. Сторони не мають права передавати третім особам координати, права на використання яких отримані ними за цим Договором.

6.1. За надання права використовувати координати Сторона оплачує іншій Стороні послуги в розмірі, передбаченому п. 6.2. Договору.

6.2. Вартість послуг за Договором складає 1000 (одна тисяча) гривень і сплачується на протязі 3 днів з моменту підписання цього Договору.

Договір діє до 31.12.2017 р.»

Вартість послуги у розмірі 1000 грн. визначена Єдиним договором незалежно від кількості звернень за наданням метричних даних.

Будь-якого економічного обґрунтування визначення вартості послуги Інститутом землеустрою не надано.

З іншими ж суб'єктами господарювання - учасниками ринку землевпорядних послуг, Інститутом землеустрою укладаються інші договори «Про надання права на користування метричними даними». Відповідно до зазначених договорів, Інститут землеустрою надає Замовнику метричні дані формату СК-63, УСК-2000, ним розроблені, без надання виключних прав на такі дані. Встановлена договором вартість використання метричних даних для виготовлення Замовником документації для однієї земельної ділянки – 200 (двісті) грн. з ПДВ.

Калькуляція на визначення вартості цієї послуги не складалась, вільні ціни встановлені Інститутом землеустрою самостійно.

Нормативно-правовий документ, яким було б передбачено (встановлено) плату та її розмір за надання права на користування метричними даними, відсутній.

Відповідно до інформації Інституту землеустрою вартість послуг з надання права на користування метричними даними, визначена у Договорі (1000 грн.) та у договорах з іншими суб'єктами господарювання (200 грн/1 ділянка), встановлена відповідно до статті 11 Закону України «Про ціни і ціноутворення». Тобто, калькуляція на визначення вартості цієї послуги не складалась, вільні ціни встановлені Інститутом землеустрою самостійно.

Аналогічного змісту та предмету договори про надання права на користування метричними даними укладає з березня 2017 року і ДП «Поділлягеодезкартографія». Вартість послуг з надання права на користування метричними даними також встановлена у розмірі 200 грн/1 ділянка.

Відповідно до листа Підприємства від 30.05.2017 № 1242, ціноутворення є вільним. Документ (наказ, розпорядження) про введення плати за надання права розробником документації із землеустрою на користування метричними даними іншому суб'єкту господарювання Підприємством не приймався. Калькуляція на розрахунок плати за послугу з надання права на користування метричними даними у розмірі 200 грн/1 ділянка, у Підприємства також відсутня.

Листом від 29.05.2017 № 4-1/707 Центр ДЗК повідомив, що будь-які накази (розпорядження) щодо введення розміру плати за надання права користування метричними даними протягом 2014-2016 років та І кварталу 2017 року не приймались.

Надання (отримання) в користування метричних даних є предметом Єдиного договору із зазначеними договірними цінами.

За інформацією, отриманою Відділенням від суб'єктів господарювання – учасників ринку землевпорядних послуг в межах Вінницької області, обмін метричними даними між виконавцями робіт із виготовлення документації із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки, земельної частки (паю) в натурі (на місцевості) є необхідним для стикування меж суміжних земельних ділянок.

Процедура надання права на користування метричними даними відбувається по-різному. В одному випадку, при зверненні суб'єкта господарювання за отриманням відповідних координат (метричних даних) є необхідність у піднятті матеріалів (у паперовому вигляді) з архіву, в іншому – пошук електронного файлу з каталогу координат.

До березня 2017 року такий обмін метричними даними відбувався на безоплатній основі. З березня 2017 року Інститутом землеустрою та Підприємством запроваджено плату у розмірі 200 грн за 1 земельну ділянку та обов’язкове проставлення відмітки на документах із землеустрою про погодження використання координат з Інститутом землеустрою, або філією Центру ДЗК чи Підприємством.

Суб'єкт господарювання – розробник документації із землеустрою має можливість отримати метричні дані на земельну ділянку з наступних джерел:

а) у відповідного розробника документації із землеустрою, що здійснював розпаювання земель;

б) самостійно визначити такі метричні дані в результаті виконання ним топографо-геодезичних робіт;

в) у територіальному органі Держгеокадастру, який здійснює формування та ведення місцевого фонду документації із землеустрою;

г) з Державного земельного кадастру (відповідно до Закону України «Про Державний земельний кадастр», Порядку та постанови Кабінету Міністрів України від 01.08.2011 № 835 «Деякі питання надання Державною службою з питань геодезії, картографії та кадастру та її територіальними органами адміністративних послуг»).

Однак, відповідно до пояснень суб'єктів господарювання – учасників ринку землевпорядних послуг, за необхідності отримання метричних даних, вони віддають перевагу зверненню до розробників документації із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки земельної частки (паю) в натурі (на місцевості), оскільки з їх точки зору, це є найшвидшим та більш раціональним варіантом отримання метричних даних на земельну ділянку, з наступних підстав:

а) при самостійному визначенні поворотних точок (координат) земельної ділянки все одно виникає необхідність у стикуванні їх з координатами суміжних земельних ділянок, що знову ж таки потребує звернення до відповідного розробника документації із землеустрою.

б) згідно з положеннями пункту 17 Положення про Державний фонд документації із землеустрою, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17.11.2004 № 1553,

матеріали Державного фонду надаються за письмовим запитом протягом 30 календарних днів з дня реєстрації такого запиту.

в) відомості з Державного земельного кадастру, внесені або перенесені до нього з Державного реєстру земель після 1 січня 2013 року, надаються у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України у формах, зазначених у абзацах другому-п'ятому частини першої статті 38 Закону України «Про Державний земельний кадастр», також адміністраторами центрів надання адміністративних послуг та уповноваженими посадовими особами виконавчих органів місцевого самоврядування.

Такі відомості надаються на платній основі. За надання відомостей справляється адміністративний збір, зокрема за пошук, перегляд, копіювання та роздрукування відомостей з Державного земельного кадастру про координати поворотних точок меж об'єктів кадастру (до 30 точок між об'єктів) – 0,065 розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб (106,60 грн у 2017 році та 110,50 у 2018 році, відповідно до встановлених прожиткових мінімумів).

Відомості про межі земельної ділянки вносяться до Державного земельного кадастру:

- на підставі відповідної документації із землеустрою щодо формування земельних ділянок - у випадках, визначених статтею 79-1 Земельного кодексу України, при їх формуванні;

- на підставі технічної документації із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки в натурі (на місцевості) - у разі встановлення (відновлення) меж земельної ділянки за її фактичним використанням відповідно до статті 107 Земельного кодексу України та у разі зміни меж суміжних земельних ділянок їх власниками;

- на підставі технічної документації із землеустрою щодо проведення інвентаризації земель - за результатами інвентаризації земель;

- на підставі проектів землеустрою щодо організації території земельних часток (паїв) - у разі виділення в натурі (на місцевості) земельних ділянок власникам земельних часток (паїв).

Однак, листом від 27.02.2018 року № 55 одним з учасників ринку землевпорядних послуг у Вінницькій області (інформація з обмеженим доступом) повідомлено територіальному відділенню, що наприкінці 2015 року він звернувся з листами до картографо-геодезичного фонду України та до ДП «Центр державного земельного кадастру» з проханням визначити порядок передачі матеріалів по створенню інженерно-топографічних планів масштабу 1:2000. На що отримав відповідь, що ДК «Укркартгеофонд» їх не приймає на підставі наказу Держземагенства України від 21.10.2014 № 335, а ДП «Центр ДЗК» інвентаризацію матеріалів Державного картографо-геодезичного фонду України на даний час призупинило.

Таким чином, станом на 01.01.2017 неможливо гарантувати, що до Державного земельного кадастру було внесено інформацію по всіх земельних ділянках області.

Саме тому, суб'єкти господарювання – учасники регіонального ринку землевпорядних послуг у разі необхідності в отриманні метричних даних на земельну ділянку, надають перевагу процедурі отримання їх в Інституті землеустрою, Підприємстві та Філії Центру ДЗК, як у розробників документації із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки земельної частки (паю) в натурі (на місцевості).

Під час розслідування у справі, працівниками відділення складено протокол б/н від 01.02.2018 року, у якому зафіксовано отриману в Інституті землеустрою інформацію щодо процедури (порядку) передачі метричних даних у користування іншим суб'єктам господарювання. Ця процедура (порядок) є наступною: суб'єкт господарювання в усній формі звертається до працівника Інституту землеустрою, відповідального за облік наданих метричних даних, із проханням надати метричні дані (каталог координат) на певну земельну ділянку. Інститут землеустрою, після з'ясування, що такі координати у нього наявні, надає суб'єкту господарювання банківські реквізити для здійснення оплати за послуги (200 грн. за метричні дані на 1 земельну ділянку). Після проведення оплати, працівник Інституту

землеустрою надає у друкованому вигляді список координат для формування суб'єктом господарювання відомості обчислення площі земельної ділянки.

Сформована суб'єктом господарювання відомість погоджується Інститутом землеустрою шляхом проставлення відмітки на документі (штамп «ПОГОДЖЕНО використання бази даних»), як підтвердження ідентичності наданих координат, що є необхідним для подальшої реєстрації державним кадастровим реєстратором документації із землеустрою.

Для обліку надходження заявок від суб'єктів господарювання, що мають намір отримати метричні дані, в Інституті землеустрою ведеться журнал реєстрації дозволів з використання інформації авторського права ДП «Вінницький науково-дослідний та проектний інститут землеустрою» іншими суб'єктами господарської діяльності.

Такий порядок реєстрації та надання метричних даних запроваджений Інститутом землеустрою самостійно і не регламентується чинним законодавством.

У вказаному протоколі зафіксовано, що у журналі реєстрації дозволів ведеться реєстрація тільки фізичних осіб-підприємців та інших суб'єктів господарської діяльності. Реєстрація дозволів на використання метричних даних, наданих Підприємству та Центру ДЗК, відсутня. Між собою ці три підприємства ведення обліку наданих дозволів з використання метричних даних не ведуть, штампи «ПОГОДЖЕНО використання бази даних» не проставляють.

Відсутність обліку Інститут землеустрою пояснює тим, що оскільки між Інститутом землеустрою, Підприємством та філією Центру ДЗК укладено Єдиний договір про використання метричних даних один одного, немає окремої проплати за кожну земельну ділянку, немає потреби й вести облік кількості звернень.

Аналогічна процедура отримання метричних даних (із застосуванням однакового розміру плати) запроваджена й у Підприємства та філії Центру ДЗК, що також свідчить про погоджену поведінку саме між цими трьома суб'єктами господарювання.

Розрахунки за Єдиним договором не призвели до негативних фінансових наслідків для Інституту землеустрою, філії Центру ДЗК та Поділлягеодезкартографії, оскільки перелічені суб'єкти господарювання сплатили один одному суму у розмірі 1000 грн., тоді як інші суб'єкти господарювання несли реальні витрати по отриманню у користування метричних даних (200 грн. за 1 земельну ділянку).

Відповідно до інформації Інституту землеустрою, Центру ДЗК, Підприємства та інших суб'єктів господарювання, протягом 2017 року та січня-травня 2018 року у якості плати за користування метричними даними, якими вони володіють внаслідок виконання робіт із виготовлення технічної документації із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки земельної частки (паю) в натурі (на місцевості), ними отримано коштів у наступних розмірах:

№ з/п	Назва суб'єкта господарювання	2017 рік		Січень-травень 2018 року	
		Кількість земельних ділянок на які надавались метричні дані, одиниць	Сума отриманих коштів, тис.грн	Кількість земельних ділянок на які надавались метричні дані, одиниць	Сума отриманих коштів, тис.грн
1	ДП «Вінницький науково-дослідний та проектний інститут землеустрою»	1187*	239,4	377	75,4
2	Вінницька філія ДП «Центр ДЗК»	143*	29,205	-	-
3	ДП «Поділлягеодезкартографія»	256*	53,2	38	7,6
4	Інші суб'єкти господарювання	-	-	-	-

*обсяг наданих метричних даних вказано без врахування кількості метричних даних, наданих в результаті обміну інформацією в рамках Єдиного договору, який не передбачає

прив’язки вартості договору за надані послуги до кількості метричних даних, які використовуються цими трьома суб'єктами господарювання.

Згідно з отриманою інформацією, ні Інститутом землеустрою, ні Підприємством, ні філією Центру ДЗК від інших суб'єктів господарювання метричні дані не отримувались за відсутністю такої потреби.

Стягнення плати за надання іншим суб'єктам господарювання права на користування метричними даними у розмірі 200 грн. (за 1 ділянку) Інститут землеустрою та ДП «Поділлягеодезкартографія» почали в березні 2017 року, філія Центру ДЗК – в червні 2017 року. До цього періоду дана плата вказаними суб'єктами господарювання не стягувалась.

Те, що протягом березня-травня 2017 року філією Центру ДЗК договорів про надання права на користування метричними даними з іншими учасниками ринку землевпорядних послуг (окрім Інституту землеустрою та Підприємства) не укладалось, пояснюється відсутністю звернень суб'єктів господарювання протягом цього періоду до філії Центру ДЗК, а не індивідуальною поведінкою.

Економічна конкуренція характеризується як змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання.

Відповідно до статті 5 Закону України "Про захист економічної конкуренції" узгодженими діями є укладення суб'єктами господарювання угод у будь-якій формі, прийняття об’єднаннями рішень у будь-якій формі, а також будь-яка інша погоджена конкурентна поведінка суб'єктів господарювання.

Відповідно до статті 6 Закону України "Про захист економічної конкуренції" узгоджені дії, які призвели чи можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції є антиконкурентними узгодженими діями, вчинення яких забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.

Уклавши договір «Про взаємне надання права на користування метричними даними» (Єдиний договір), Інститут землеустрою, ДП «Поділлягеодезкартографія» та філія Центру ДЗК фактично отримують переваги у конкуренції на ринку землевпорядних послуг, зокрема на такому його сегменті, як виготовлення (розробка) технічної документації із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки земельної частки (паю) в натурі (на місцевості), оскільки витрати, пов’язані із наданням права на користування метричними даними, не впливають на собівартість надання цієї послуги для кожного з цих трьох підприємств. Тоді як витрати у розмірі 200 грн. за 1 ділянку, які сплачуються іншими суб’єктами господарювання за надання їм права на користування метричними даними, що є у віданні Інституту землеустрою, Підприємства та філії Центру ДЗК внаслідок виконання робіт із виготовлення технічної документації із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки земельної частки (паю) в натурі (на місцевості), призводять до збільшення собівартості послуг цих суб'єктів господарювання, та можуть вплинути на їх конкурентоспроможність.

Листом від 06.06.2017 № 6361 Інститут землеустрою повідомив Відділенню, що плата за користування метричними даними введена в дію в ракурсі реалізації авторських прав користування метричними даними. У разі не укладення суб'єктом господарювання договору та несплати коштів, якщо будуть використовуватись метричні дані, розроблені Інститутом землеустрою, вартість користування метричними даними буде стягнута відповідно до Цивільного кодексу України в судовому порядку, якщо така вартість не буде відшкодована добровільно.

Маючи значну сукупну частку на ринку землевпорядних послуг в межах Вінницької області, зокрема, з виготовлення технічної документації із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки, земельної частки (паю) в натурі (на місцевості), адже відповідно до законодавства, метрична інформація про земельні ділянки має знаходиться у розробника проекту землеустрою щодо організації території земельних часток (паїв), та

узгоджуючи свою поведінку Інститут землеустрою, філія Центру ДЗК та Підприємство мають змогу диктувати іншим суб'єктам господарювання умови надання (отримання) метричних даних, якими вони володіють внаслідок виконання робіт із виготовлення технічної документації із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки, земельної частки (паю) в натурі (на місцевості). Зазначене може мати негативний вплив на конкуренцію на ринку землевпорядних послуг.

Так, відповідно до інформації Головного управління Держгеокадастру у Вінницькій області від 23.05.2017 № 0-2-0.6-6610/2-17 встановлено, що протягом 2016 року кількість земельних ділянок, що внесені державним кадастровим реєстратором у Вінницькій області до Державного реєстру земель на підставі технічної документації із землеустрою, підготовленою Інститутом землеустрою, філією Центру ДЗК та ДП «Поділлягеодезкартографія» становила 27,7% (паї – 30,7%), то вже у І кварталі 2017 року частка цих трьох підприємств зросла майже у 2 рази – 48,7% (паї – 70,2%).

На розпорядження про початок розгляду справи № 03-06/14-17 Інститут землеустрою листом від 31.07.2017 № 8540 надав свої заперечення, що полягають у наступному:

«1. Адміністративною колегією не взято до уваги вимоги статті 9 Закону України "Про захист економічної конкуренції", а саме, що положення статті 6 Закону України "Про захист економічної конкуренції" не застосовуються до угод про передачу прав інтелектуальної власності або про використання об’єкта права інтелектуальної власності в тій частині, в якій вони обмежують у здійсненні господарської діяльності сторону угоди, якій передається право, якщо ці обмеження не виходять за межі законних прав суб’єкта права інтелектуальної власності.

2. Не наведено обставин, які свідчили б, що зазначені дії можуть призвести до обмеження конкуренції.

3. Не наведено обставин, які свідчили б, що в результаті вчинення таких дій Інститутом землеустрою отримано переваги в конкуренції на ринку землевпорядних робіт.

4. Надання метричних даних є реалізацією прав суб'єкта права інтелектуальної власності, відповідно до статті 28 Закону України «Про землеустрій», ст. 429 Цивільного Кодексу України, статей 1, 15, 16 Закону України «Про авторське право і суміжні права».

Відповідно до зазначених законодавчих актів Інституту землеустрою належать майнові права на об’єкт інтелектуальної власності, які складаються з права на використання об’єкта, виключного права дозволяти використання об’єкта, виключного права перешкоджати неправомірному використанню такого об’єкта, в тому числі забороняти таке використання.

5. Висновками в розпорядженні не взято до уваги, що відповідно до дозвільних документів, надання метричних даних є основним видом діяльності наших підприємств та отримання з цієї діяльності прибутку.

6. В розпорядженні не зазначено яких саме обставин, перерахованих у частині другій статті 6 Закону України "Про захист економічної конкуренції" стосуються такі узгоджені дії, в тому числі і ті, що визначені схожими діями.» (мова оригіналу).

Державне підприємство «Поділлягеодезкартографія» листом від 31.07.2017 № 1786 також надало свої заперечення щодо обставин, викладених в розпорядженні про початок розгляду справи № 03-06/14-17, які по своїй суті є ідентичними (навіть із збереженням послідовності) запереченням Інституту землеустрою.

Центр ДЗК листом від 18.07.2017 № 5/2707 повідомив про наступне:

«Частиною першою статті 32 Закону України «Про авторське право і суміжні права» передбачено, що автору належить виключне право надавати іншим особам дозвіл на використання твору будь-яким одним або всіма відомими способами на підставі авторського договору, за винятком випадків, передбачених статтями 21-25 цього Закону. Оскільки ці випадки не розповсюджуються на користування іншими особами метричними даними, створеними в процесі своєї господарської діяльності у сфері землеустрою державними

підприємствами, вказане зумовило підписання договорів про взаємне надання права на користування метричними даними від 23.03.2017 № 2 та № 3.

Протягом 2014 року - І-го кварталу 2017 року договори на право користування метричними даними з суб'єктами господарювання, окрім Інституту землеустрою та ДП «Поділлягеодезкартографія», не укладались. Перший договір на право користування метричними даними з суб'єктом господарювання було укладено в червні 2017 року. Жодних розпорядчих документів на встановлення ціни на право користування метричними даними суб'єктами господарювання прийнято не було. У червні та липні 2017 року при укладенні таких договорів застосовувалась вільна договірна ціна з урахуванням інтересів як Філії, так і контрагента. » (мова оригіналу).

У якості доказів, Центром ДЗК надано копії договорів між філією Центру ДЗК та двома суб'єктами господарювання, з яких видно, що вартість послуг з надання метричних даних в одному випадку становила 175 грн. за 1 ділянку, в іншому - 200 грн. за 1 ділянку.

Калькуляція на розрахунок плати за послугу з надання права на користування метричними даними у розмірі 200 грн/1 ділянка, у філії Центру ДЗК також відсутня.

З метою спростування заперечень Інституту землеустрою та Підприємства, Відділенням проведено опитування 65 суб'єктів господарювання – учасників ринку землевпорядних послуг в межах Вінницької області (далі - респонденти), щодо стану конкуренції на зазначеному ринку та впливу дій Інституту землеустрою, філії Центру ДЗК та Підприємства по наданню за окрему плату іншим суб'єктам господарювання метричних даних, якими вони володіють внаслідок виконання робіт з виготовлення технічної документації із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки земельної частки (паю) в натурі (на місцевості), на конкуренцію.

У результаті проведеного дослідження встановлено наступне.

З 65 суб'єктів господарювання – 14, станом на 01.01.2017 року, не здійснювали діяльність на цьому ринку.

Інші респонденти зазначили, що ринок землевпорядних послуг протягом 2014-2016 років та поточного періоду 2017 року є конкурентним. Бар’єром вступу на вказаний ринок є лише обов’язок мати відповідний сертифікат інженеру-землевпорядному, інших бар’єрів не існує.

Протягом 2014-2016 років суб'єкти господарювання також обмінювались між собою метричними даними, однак на безоплатній основі і лише з березня 2017 року Інститутом землеустрою та Підприємством була висунута вимога щодо сплати коштів за ці дані. Інші суб'єкти господарювання, які володіють метричними даними внаслідок виконання робіт з виготовлення технічної документації із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки земельної частки (паю) в натурі (на місцевості), протягом 2017 року надають їх у користування іншим суб’єктам безкоштовно.

З опитаних респондентів (відповідь надали 36 суб'єктів господарювання):

- визнали неправомірною вимогу суб'єкта господарювання, що надає метричні дані (топографо-геодезичну інформацію щодо паювання земель), у зобов’язанні інших суб'єктів господарювання укладати договори на надання права на користування метричними даними за умови сплати певних коштів, оскільки роботи по паюванню земель виконувались на державне замовлення і за них вже були сплачені кошти – 7 суб'єктів господарювання;

- така вимога є правомірною за умови відповідної реєстрації прав інтелектуальної власності, відповідно до Закону України «Про авторське право та суміжні права» на метричні дані - 6 суб'єктів господарювання;

- погодились, що надання метричних даних має бути виключно на платній основі – 11 суб'єктів господарювання;

- не погодились надавати будь-яку правову оцінку цим діям 12 суб'єктів господарювання.

Вважають, що такі дії ДП «Вінницький науково-дослідний та проектний інститут землеустрою», Вінницької регіональної філії ДП «Центр ДЗК», ДП «Поділлягеодезкартографія» по наданню за окрему плату іншим суб'єктам господарювання метричних даних, якими зазначені суб'єкти господарювання володіють внаслідок виконання робіт з виготовлення технічної документації із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки земельної частки (паю) в натурі (на місцевості) мають суттєвий вплив на конкуренцію на ринку послуг з виготовлення технічної документації із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки в межах Вінницької області, оскільки це здорожчує собівартість робіт суб'єктів господарювання, які отримують метричні дані, збільшує для них час виконання цих робіт, в той час як Інститут землеустрою, філія Центру ДЗК та Підприємство, отримуючи метричні дані на умовах укладеного між ними Єдиного договору, отримують додаткові кошти, скорочують час виконання замовлення та здешевлюють його вартість – 12 респондентів.

На думку 11 суб'єктів господарювання, в результаті вчинення таких дій Інститут землеустрою, філія Центру ДЗК та Підприємство отримують або можуть призвести до отримання певних переваг у конкуренції на ринку послуг з виготовлення технічної документації із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки в межах Вінницької області.

В разі неукладення договору «Про надання права на користування метричними даними» із Інститутом землеустрою, або філією Центру ДЗК та Підприємством, та не проведення оплати у відповідному розмірі, отримати метричні дані формату СК-63, УСК-2000 від вказаних суб'єктів господарювання є неможливим.

В інших областях України, в межах яких деякі з респондентів надавали землевпорядні послуги, метричними даними суб'єкти господарювання обмінюються на безоплатній основі.

Відділенням проведено дослідження ситуації з обміном метричними даними між учасниками ринку землевпорядних послуг на території інших областей, та встановлено наступне.

Листом від 20.03.2018 № 01-26/16-780 Хмельницьким територіальним відділенням Антимонопольного комітету України узагальнено опитування деяких суб'єктів господарювання – учасників ринку землевпорядних послуг в територіальних межах Хмельницької області. Так, за інформацією Хмельницької філії державного підприємства «Вінницький науково-дослідний та проектний інститут землеустрою», яка створена шляхом реорганізації юридичної особи ДП «Хмельницький науково-дослідний та проектний інститут землеустрою» шляхом приєднання до Інституту землеустрою, відповідно до наказу Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру від 08.08.2017 № 168, станом на березень 2018 року Філія не проводила обмін метричною інформацією з іншими суб'єктами господарювання.

Хмельницькою регіональною філією Центру ДЗК листом від 14.03.2018 № 2.5/87 повідомлено, що обмін метричними даними між Хмельницькою регіональною філією Центру ДЗК та іншими учасниками ринку землевпорядних послуг в межах Хмельницької області при виготовленні технічної документації із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельних ділянок в натурі (на місцевості), розподілу (об'єднання) земельних ділянок (паю) не здійснюється.

Львівською регіональною філією Центру ДЗК листом від 12.03.2018 № 03-2/84 повідомлено, що метричні дані (координати меж земельних ділянок) надаються філією іншим учасникам ринку землевпорядних послуг ***безкоштовно.***

ДП «Львівський науково-дослідний та проектний інститут землеустрою» листом від 06.03.2018 № 108 повідомлено, що обмін метричною інформацією з іншими суб'єктами господарювання - учасникам ринку землевпорядних послуг не відбувається.

Спростовуючи твердження Інституту землеустрою, що надання метричних даних є його основним видом господарської діяльності (лист від 31.07.2017 № 8540), слід зазначити наступне.

Згідно відомостей з Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України видами діяльності підприємств є:

71.12 «Діяльність у сфері інжинірингу, геології та геодезії, надання послуг технічного консультування в цих сферах»

63.11 «Оброблення даних, розміщення інформації на веб-вузлах і пов'язана з ними діяльність».

Згідно зі змістом секції М розділу 71 групи 71.1 класу 71.12 Методологічних основ та пояснень до позиції національного класифікатора ДК 009:2010, що затверджені наказом Держспоживстандарту України від 23.12.2012 № 396, цей включає діяльність у сфері геодезії (вимірювання земельних ділянок та їх меж; картографічна діяльність і діяльність із надання даних щодо просторових параметрів).

Методикою визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання, затвердженою розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.02 № 49-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 01.04.02 за № 317/6605, передбачено наступне:

п.4.3. – не розглядаються як товар проміжні результати діяльності суб'єктів господарювання, що не реалізуються на ринку, а споживаються у технологічному процесі їх власного виробництва.

Товар має комерційну чи споживчу цінність для людей, задовольняє їхні певні потреби. Ринок товару – сфера обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція.

На підставі дослідження ринку землевпорядних послуг, проведеного територіальним відділенням відповідно до вищевказаної Методики, визначено, що метричні дані самі по собі не є товаром для кінцевого споживача (замовника послуг документації із землеустрою), проте є невід'ємною складовою проектної та технічної документації із землеустрою, яка отримана в процесі геодезичних вимірювань та проектних вишукувань, тобто є інформацією. Інформація - це відомості в будь-якій формі й вигляді та збережені на будь-яких носіях.

Метричні дані необхідні для виготовлення документації із землеустрою.

Отже, саме послуга з виготовлення документації із землеустрою є товаром, сфера обороту якого створює відповідний товарний ринок.

Стосовно неврахування Відділенням вимог статті 9 Закону України "Про захист економічної конкуренції", слід зазначити наступне.

Відповідно до статті 28 Закону України «Про землеустрій» розробники документації із землеустрою мають право авторства на створену ними документацію із землеустрою, а не авторське право. Стаття 64 цього ж Закону «Авторський нагляд за виконанням проектів землеустрою», передбачає здійснення авторського нагляду розробниками документації із землеустрою: перевірку повноти та якості виконання заходів, окремих рішень, а також вимог нормативно-правових актів з питань здійснення землеустрою.

На думку суб'єктів господарювання-учасників ринку землевпорядних робіт, що були опитані відділенням, права авторства зберігаються лише на розроблену технічну документацію.

Право інтелектуальної власності у найширшому розумінні означає закріплені законом права на результат інтелектуальної діяльності в промисловій, науковій, художній, виробничій та інших галузях.

Антимонопольний комітет України листом від 04.04.2018 № 130-29/08-4095 звернувся про надання роз'яснень в межах компетенції до Міністерства економічного розвитку і торгівлі України (Мінекономрозвитку) чи можна вважати метричні дані об'єктом авторського права.

Листом від 26.04.2018 № 2301-07/18135-03 Мінекономрозвитку повідомило, що «відповідно до статті 8 Закону України «Про авторське право і суміжні права» об'єктами

авторського права є твори у галузі науки, літератури і мистецтва. При цьому передбачена цим Законом правова охорона поширюється тільки на форму вираження твору і не поширюється на будь-які ідеї, теорії, принципи, методи, процедури, процеси, системи, способи, концепції, відкриття, навіть якщо вони виражені, описані, пояснені, проілюстровані у творі. Оскільки, законодавством України не передбачені чіткі критерії оригінальності для визначення певного об'єкта твором, перелік яких міститься у статті 8 Закону, можуть проводитись експертні дослідження, в тому числі, для з'ясування питання належності метричних даних на земельні ділянки (земельні частки, паї) до об'єктів авторського права. Мінекономрозвитку не наділено повноваженнями щодо проведення таких експертних досліджень.

Будь-яких доказів, зокрема, результатів експертних досліджень, що підтверджують авторські права на розроблену ними документацію із землеустрою, в тому числі й метричні дані, Відповідачами у справі не надано.

Крім того, відповідно до статті 9 Закону України "Про захист економічної конкуренції", положення статті 6 цього ж Закону не застосовуються до угод про передачу прав інтелектуальної власності або про використання об'єкта права інтелектуальної власності **в тій частині, в якій вони обмежують у здійсненні господарської діяльності сторону угоди,** якій передається право, якщо ці обмеження не виходять за межі законних прав суб'єкта права інтелектуальної власності.

Дані обставини не були предметом розгляду справи № 03-06/14-17.

Отже, заперечення відповідачів, що немає підстав розглядати їх дії по узгодженню умов надання метричних даних, як антиконкурентні, з огляду на вимоги статті 9 Закону України "Про захист економічної конкуренції", є безпідставними.

Узгодженість дій Інституту землеустрою, філії Центру ДЗК та Підприємства полягає у узгодженні умов надання метричних даних, якими підприємства володіють внаслідок виконання робіт із виготовлення технічної документації із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки, земельної частки (паю) в натурі (на місцевості), починаючи з лютого-березня 2017 року:

- між собою: без ведення обліку кількості наданих метричних даних та стягування плати за кожну земельну ділянку (відповідно до Єдиного договору);
- для інших суб'єктів господарювання: шляхом встановлення для них плати за надання права на користування метричними даними на кожну земельну ділянку та визначення її в однаковому розмірі (200 грн. за 1 ділянку) без врахування власних обґрунтованих витрат на її надання.

Ведення одноманітної політики (відсутність обліку кількості метричних даних, наданих за умовами Єдиного договору, та прив'язки їх до вартості наданих послуг, встановлення однакової ціни за послуги для інших суб'єктів господарювання, проставлення штампу «використання бази даних ПОГОДЖЕНО») при різних внутрішніх умовах господарювання неможливо без дотримання єдиної узгодженої поведінки між Інститутом землеустрою, філією Центру ДЗК та Підприємством.

Інститут землеустрою, філія Центру ДЗК та Підприємство, уклавши Єдиний договір про взаємне надання права на користування метричними даними, не несуть витрати, пов'язані з ціновою змагальністю та можливими змінами обсягів попиту, та, як результат таких дій, нівелювали ризик і витрати, пов'язані з конкурентною боротьбою з іншими учасниками ринку в частині ціноутворення.

Територіальним відділенням проведено дослідження впливу таких узгоджених дій Інституту землеустрою, Філії Центру ДЗК, та Підприємства на діяльність інших суб'єктів господарювання – учасників ринку землевпорядних послуг Вінницької області.

За результатом проведеного дослідження встановлено наступне:

1. Деякі суб'єкти господарювання протягом 2017 року та поточного періоду 2018 року не виконували роботи із виготовлення технічної документації із землеустрою щодо

встановлення (відновлення) меж земельної ділянки, земельної частки (паю) в натурі (на місцевості).

2. Ті, що отримували протягом 2017 року та поточного періоду 2018 року від цих трьох підприємств метричні дані за плату у розмірі 200 грн. за 1 ділянку, повідомили, що витрати, понесені ними на отримання таких даних, на початку 2017 року компенсувались за власний рахунок, а не за рахунок замовника послуг, оскільки це призвело б до здорожчання вартості послуг, і як наслідок, мало б негативний вплив на їх конкурентоспроможність на ринку послуг з виготовлення технічної документації із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки земельної частки (паю) в натурі (на місцевості). Тому, вказані витрати компенсувались суб'єктами господарювання за рахунок зменшення рівня запланованого прибутку на виконання цих робіт.

Починаючи з ІІ півріччя 2017 року суб'єкти господарювання почали відшкодовувати ці витрати за рахунок нововведених тарифів на цю послугу, в яких була врахована вартість метричних даних у розмірі 200 грн. за 1 ділянку. Вартість послуг з розроблення технічної документації із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки, земельної частки (паю) в натурі (на місцевості) у суб'єктів господарювання – учасників ринку землевпорядних послуг з ІІ півріччя 2017 року зросла рівно на 200 грн. (протоколи від 10.04.2018, від 22.05.2018).

Досягнення такого результату відповідає економічним інтересам кожного із суб'єктів господарювання (Інституту землеустрою, Поділлягеодезкартографія, філія Центру ДЗК), будучи для них фактором збільшення контролю на ринку, з метою отримання додаткової виручки.

Наслідком узгодження дій Інститутом землеустрою, ДП «Поділлягеодезкартографія» та філією Центру ДЗК може бути обмеження конкуренції на ринку землевпорядних послуг, зокрема, робіт із виготовлення технічної документації із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки, земельної частки (паю) в натурі (на місцевості), яке полягає у тому, що певний рівень, як наявної, так і потенційної конкуренції залишаються на ринку, але індивідуальна свобода суб'єктів господарювання визначати власну ринкову поведінку, а також ефективність функціонування системи вільного ринку знижується в більшій чи в меншій мірі. Зазначена ситуація може призвести до того, що суб'єктам господарювання буде економічно невигідно працювати на цьому ринку, оскільки собівартість послуг перевищуватиме ринкову ціну, що в подальшому може призвести до його виходу з ринку.

Інститут землеустрою першим (відповідно до протоколу від 30.12.2016 № 16) прийняв рішення, що надання довідкової інформації (метричних даних) авторського права ДП «Вінницький інститут землеустрою» іншим суб'єктам господарювання буде здійснюватись за окрему плату і встановив її у розмірі 200 грн. за 1 ділянку без будь-якого економічного обґрунтування.

ДП «Поділлягеодезкартографія» не видавало наказу, розпорядження тощо про встановлення плати за надання права розробником документації із землеустрою на користування метричними даними іншому суб'єкту господарювання. Проте, перший договір, укладений на надання такої послуги, укладений Підприємством 22.02.2017 року (після укладення договору № 1 від 22.02.2017 з Інститутом землеустрою про взаємне надання права користування метричним даними). Вартість даних для виготовлення замовником документації для однієї земельної ділянки становить 200,0 грн. (з ПДВ).

Перший договір на надання права користування метричними даними укладено філією Центру ДЗК 01.06.2017, в якому розмір вартості послуги за використання даних для виготовлення замовником документації для однієї земельної ділянки також становить 200,0 грн. (з ПДВ).

Як уже зазначалось, в інших регіонах договори з суб'єктами господарювання на надання права користування метричними даними для виготовлення документації із землеустрою не укладаються, плата за користування метричними даними не стягується. Така ситуація є лише у Вінницькій філії.

Відповідно до п. 8.4 постанови Пленуму Вищого господарського суду України "Про деякі питання практики застосування конкурентного законодавства" від 26.12.2011 № 15, наявність у суб'єктів господарювання статусу учасників господарських зобов'язань, що виникли з господарського договору або інших угод, передбачає усвідомлення суб'єктами господарювання можливих наслідків виконання ними відповідних договорів (угод) у вигляді антиконкурентних узгоджених дій.

Крім того, зміст норм Закону України "Про захист економічної конкуренції" не дає підстав вважати, що виконання суб'єктом господарювання своїх зобов'язань за господарським договором (угодою) звільняє його від відповідальності за порушення вимог названого Закону.

Це порушення установлюється за результатами аналізу органом Антимонопольного комітету України ситуації на ринку товару: вплив таких дій на умови виробництва, придбання чи реалізації певного товару, в тому числі на такі параметри ринку, як можливі обсяги реалізації, загальний рівень цін на ринку тощо.

Таким чином, заперечення Інституту землеустрою, Центру ДЗК та Підприємства, надані на розпорядження про початок розгляду справи, спростовуються матеріалами справи та вищевикладеними обставинами.

Справу було розпочато за ознаками порушення законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді вчинення суб'єктами господарювання антиконкурентних узгоджених дій на ринку землевпорядних послуг в межах Вінницької області у вигляді вчинення схожих дій (частина третя статті 6 Закону України "Про захист економічної конкуренції"), однак докази, зібрані в ході проведеного розслідування у справі свідчать про те, що дії державного підприємства «Вінницький науково-дослідний та проектний інститут землеустрою», ДП «Центр ДЗК» в особі Вінницької регіональної філії та Державного підприємства «Поділлягеодезкартографія» по узгодженню умов надання у користування метричних даних, якими підприємства володіють внаслідок виконання робіт із виготовлення технічної документації із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки, земельної частки (паю) в натурі (на місцевості) між собою та для інших суб'єктів господарювання, починаючи з 22 лютого 2017 року по 31 грудня 2017 року, слід кваліфікувати відповідно до частини першої статті 6 Закону України "Про захист економічної конкуренції" - антиконкурентні узгоджені дії у вигляді вчинення суб’єктами господарювання узгоджених дій, які можуть призвести до обмеження конкуренції на ринку землевпорядних послуг, зокрема робіт із виготовлення технічної документації із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки земельної частки (паю) в натурі (на місцевості), в територіальних межах Вінницької області.

Подання з попередніми висновками у справі № 03-06/14-17 було направлене Інституту землеустрою із супровідним листом від 06.06.2018 № 03-06/678, Підприємству - із супровідним листом від 06.06.2018 № 03-06/680, Центру ДЗК - із супровідним листом від 06.06.2018 № 03-06/679.

Листом від 15.06.2018 № 6225 Інститутом землеустрою надано свої заперечення до подання з попередніми висновками у справі, що полягали у наступному:

- метричні дані є товаром в рамках діяльності у сфері геодезії, на підставі класифікатора видів економічної діяльності 72.12 «Діяльність у сферах інжинірингу та геодезії, надання послуг технічного консультування в цих сферах»;

- жодним нормативним актом не передбачено обов’язку розробника передавати виготовлені метричні дані іншим суб'єктам господарювання безкоштовно;

- метричні дані є об’єктом авторського права, оскільки авторство з відповідним правовим складом прав та обов’язків наступає на підставі закону;

- висновки, викладені в поданні є необгрунтованими.

Заперечення, надані Підприємством у листі від 15.06.2018 № 1120, полягають у наступному:

-у висновку не вбачається яким чином умови надання метричних даних призвели чи можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції;

-положення статті 6 Закон України "Про захист економічної конкуренції" не застосовуються до угод про передачу права інтелектуальної власності або про використання об’єкта права інтелектуальної власності, а метричні дані є об’єктом авторського права.

Центр ДЗК заперечень до подання з попередніми висновками у справі № 03-06/14-17 не надав.

Оскільки аналогічні заперечення надавались відповідачами на розпорядження про початок розгляду справи, вважаємо, що заперечення Інституту землеустрою та Підприємства спростовуються матеріалами справи.

Таким чином, матеріалами справи доведено, що дії державного підприємства «Вінницький науково-дослідний та проектний інститут землеустрою», ДП «Центр ДЗК» в особі Вінницької регіональної філії та Державного підприємства «Поділлягеодезкартографія», що полягають в узгодженні умов надання у користування метричних даних, якими підприємства володіють внаслідок виконання робіт із виготовлення технічної документації із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки, земельної частки (паю) в натурі (на місцевості) між собою та для інших суб'єктів господарювання, починаючи з 22 лютого 2017 року по 31 грудня 2017 року, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 1 статті 50, частиною першою статті 6 Закону України “Про захист економічної конкуренції” - антиконкурентні узгоджені дії у вигляді вчинення суб’єктами господарювання узгоджених дій, які можуть призвести до обмеження конкуренції на ринку землевпорядних послуг, зокрема робіт із виготовлення технічної документації із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки земельної частки (паю) в натурі (на місцевості), в територіальних межах Вінницької області.

Єдиний договір втратив чинність з 01.01.2018 в зв’язку із закінченням терміну його дії. На 2018 рік між відповідачами не укладалось договорів про надання один одному метричних даних. Отже, з 01.01.2018 порушення припинено.

У відповідності до абзацу 2 частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення, передбачене пунктом 1 статті 50 цього Закону накладається штраф у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб’єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.

Згідно з інформацією Інституту землеустрою, наданою у листі від 29.01.2018 № 0547, за 2017 рік сума доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) становить 17319,0 тис.грн.

Згідно з інформацією ДП «Поділлягеодезкартографія», наданою у листі від 29.01.2018 № 169, за 2017 рік сума доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) становить 10534,6 тис.грн.

Згідно з інформацією Центру ДЗК, наданою у листі від 06.02.2018 № 5/412, сума доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за 2017 рік становить 114615,0 тис.грн.

При визначенні розміру штрафу враховано наступне:

- порушення законодавства про захист економічної конкуренції вчинено суб'єктами господарювання вперше;

- порушення не визнано;
- негативний вплив на конкуренцію;
- з 01.01.2018 порушення припинено у зв’язку із втратою чинності Єдиного договору.

Виходячи з вищевикладеного, на підставі статей 12, 14 Закону України “Про Антимонопольний комітет України”, статті 48 Закону України “Про захист економічної конкуренції”, пункту 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482 (зі змінами і доповненнями), пункту 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 № 169-р) (зі змінами), адміністративна колегія Вінницького обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ВИРІШИЛА:

1. Визнати дії державного підприємства «Вінницький науково-дослідний та проектний інститут землеустрою» (21027, м. Вінниця, вул. Келецька, 63; код ЄДРПОУ - 00692127), Державного підприємства «Центр державного земельного кадастру» (03151, м. Київ, вул. Народного Ополчення, 3; код ЄДРПОУ – 21616582) в особі Вінницької регіональної філії та Подільського державного підприємства геодезії, картографії та кадастру (21027, м. Вінниця, вул. Келецька, 63; код ЄДРПОУ - 02570977), що полягають в узгодженні умов надання у користування метричних даних, якими підприємства володіють внаслідок виконання робіт із виготовлення технічної документації із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки, земельної частки (паю) в натурі (на місцевості), між собою та для інших суб'єктів господарювання, починаючи з 22 лютого 2017 року по 31 грудня 2017 року, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 1 статті 50, частиною першою статті 6 Закону України “Про захист економічної конкуренції” - антиконкурентні узгоджені дії у вигляді вчинення суб’єктами господарювання узгоджених дій, які можуть призвести до обмеження конкуренції на ринку землевпорядних послуг, зокрема робіт із виготовлення технічної документації із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки земельної частки (паю) в натурі (на місцевості), в територіальних межах Вінницької області.

2. За порушення, вказане в пункті 1 цього рішення, накласти штраф у наступних розмірах:

- на Державне підприємство «Вінницький науково-дослідний та проектний інститут землеустрою» - у розмірі 68000 (шістдесят вісім тисяч) грн.
- на Державне підприємство «Центр державного земельного кадастру» - у розмірі 68000 (шістдесят вісім тисяч) грн.
- на Подільське державне підприємство геодезії, картографії та кадастру» - у розмірі 68000 (шістдесят вісім тисяч) грн.

Штраф підлягає сплаті у двомісячний строк з дня одержання копії рішення про накладення штрафу.

Рішення може бути оскаржене до господарського суду у двомісячний строк з дня одержання його копії.

Відповідно до частини восьмої статті 56 Закону України “Про захист економічної конкуренції” протягом п’яти днів з дня сплати штрафу суб’єкт господарювання зобов’язаний

надіслати територіальному відділенню документи, що підтверджують сплату штрафу (завірена копія квитанції або платіжного доручення з відповідними відмітками банка).

Голова адміністративної колегії,
голова відділення М.В. Слободянюк

Члени колегії: В.В. Одобецька

С.В. Сельська

Секретар В.П. Чернега

Підготував:
Головний експерт 3 ВДР
_____Н.В. Соловей
_____ 2018 р.

Погоджено:
Головний спеціаліст юридичного сектору
_____Ю.П. Драпак
_____ 2018 р.